

ZIVLJENJE V NEMČIJI JE STRAŠNA BORBA

Mezde so padle, cene narastle, odkar je Hitler na krmilu, poroča clevelandski časnikar. "Denar ni vse!" pripovedujejo nacistički veljaki lačnim delavcem.

William F. McDermott, dramatični kritik pri clevelandskem "Plain Dealerju," ki je pred tedni iz obiska v Sovjetski uniji poročal o rastočem blagostanju ruskega delovnega ljudstva, se sedaj mudi v Berlinu, odkoder je te dni poslal obširno poročilo o razmerah, ki obstoje danes v nacistički Nemčiji. McDermott, ki se je pred dvema letoma nahajal na obisku v Nemčiji, pravi, da eno je približno, brez ozira, kaj kdo sodi o Hitlerjevem gibanju, namreč, da je življenjski položaj preprostejši ljudstva v Nemčiji danes dvema letoma in pol, ko je Hitler prišel na krmilo.

To je jasno razvidno, če se primerja nekdanje mezde in cene s sedanjimi. Medtem ko so cene živežu poskočile od 20 do 30 procentov, pa so mezde in plače dejansko padle ali pa ostale nespremenjene. Leta 1929 je povprečna tedenska plača nemškega delavca znašala 31 mark in 19 pfenigov, do lani pa je padla na 22 mark in 83 pfenigov. Če se pomisli, da je najvišja vrednost nemškega delavca kot 25c ameriškega delavca, tedaj je očitno, kako strašna je danes v Nemčiji borba za obstanek. Dočim je nemški delavec leta 1929 zaslužil oziroma dobil 88 na teden, znaša njegov zaslužek danes le povprečno \$6, draginja pa je narasla od 20 do 30 procentov. Toda od te plače se delavcem odtrga še 15 do 20 odstotkov za vzdrževanje raznih nacističkih društev, za podporo brezposelnih itd., tako da ostane plača danes v Nemčiji neznosno majhna.

Vlada priznava, da je življenjski standard padel, toda skuša delavce omamiti z "idealističnimi" frazami. Neki vladni zastopnik piše McDermott, mi je rekel: "Mi skušamo delavce naučiti, da denar in plača ni vse. V življenju je še dosti drugih reči. Mi izlete delavcem počitnice in izvedemo v razne toplece. Iz tovarnov gredejo v grupah, ki štejejo po več sto. Delavci morajo seveda stroške sami plačati, ampak to preveč poudarjajo plače in delavci sploh in ubiti je bilo najmanj 20 oseb.

RESEN POTRES V JUŽNI AMERIKI

PASTO, Kolombija, 8. avgusta. — V tem mestu, ki se nahaja visoko v Andijskem gorju, je danes ponoči nastal resen potres. Podrlo je nešteto hiš in ubiti je bilo najmanj 20 oseb.

Jugoslovanski program

Nocoj bo igrala na Jugoslovanski program, ki bo oddan na potres. Podrlo je nešteto hiš in ubiti je bilo najmanj 20 oseb.

Relifni položaj postaja čedalje bolj grozeč

S 1. novembrom bo vlada ustavila ves relif, se glasi ultimatum zveznega administratorja Hopkinsa.

RELIFNI DELAVCI V NEW YORKU NA STAVKI PROTI BERAŠKIM MEZDAM. UNIJE JIH BODO PODPRLE. GREEN SVARI PRED NOVIMI STAVKAMI.

WASHINGTON, 8. avgusta. — Zvezni relifni administrator Harry L. Hopkins je danes vsem governerjem in županom dal na znanje, da se mora direktna podpora brezposelnih od strani vlade s 1. novembrom končati in da se tudi bo končala. Hopkins je rekel, da države in mesta, ki ne bodo gledala, da do takrat ne spravijo v tek relifnih javnih del, naj posledice same sebi pripišejo. Med drugim je ugovarjal tudi po državi Ohio, češ, da je malomarna v tem oziru. Hopkins je izjavil podal po razgovoru v Beli hiši, kateremu sta prisostvovala tudi notranji tajnik Ickes in Frank Walker, direktor urada za vlaganje prošenj za javna dela.

Hopkins je rekel, da je število relifnikov od maja do junija padlo iz 19,250,000 na 17,737,000, in dostavil je, da oni relifniki, ki ne bodo hoteli sprejeti relifnih del, za katera se plačuje od \$19, do \$94 na mesec, bodo vrženi z zveznega relifa ter prepuščeni državam in okrajem, kjer živijo.

Doslej se je preskrbelo relifna dela 550,000 oseb, je izjavil Hopkins. Ogromna večina teh, namreč 425,000, se nahaja v CCC gozdnih kampih, 105,000 je zaposlenih na javnih projektih, 20,000 pa pri drugih zveznih napravah. Do 1. novembra se bo preskrbelo relifno delo tudi za ostale, je izjavil Hopkins. Vlada ima v to svrhu na razpolago štiri milijarde dolarjev in s tem denarjem se ima preskrbeti relifno delo skupno za tri milijone in pol ljudi.

NEW YORK, 8. avgusta. — Vse unije stavbnih delavcev v mestu so nocoj sklenile, da bodo podprle generalni štrajk relifnih delavcev pri vseh projektih, ki jih vodi Works Progress Administration. Štrajk ki se ima pričeti danes zjutraj, je bil odrejen kot protest proti takozvani "varnostni mezdni lestvici", ki predvideva \$93.50 kot najvišjo mesečno mezdo. Akcija je bila podvzeta navzlic apelom od strani gen. Hugh S. Johnsona, ki je sedaj ravnatelj relifnih del v New Yorku. S seje unijskih delegatov je Johnson hitel na radio postaja ter strastno apeliral na organizirano delavstvo, da v zadnji minuti prepreči štrajk. Krivdo za štrajkovo akcijo je zvrčal na komuniste ter trdil, da hočejo delavce rabiti le kot orodje v svoji igri. Trditev unij, da bodo privatni delodajalci relifne mezde porabili kot bič za uničenje obstoječih mezd, je Johnson imenoval "fantastično neumnost" ter skušal dokazati, da vlada mehanikom pri relifnih delih plačuje 50 procent več kot pa zaslužijo pri privatnih podjetjih, češ, da tam niso nikoli gotovi stalnega dela.

George Meany, predsednik Delavske federacije za državo New York, je izjavil, da bo šlo na stavko od 10 do 15 tisoč unijskih mož izmed 100,000, ki so danes zaposleni. Ker pa so skoro vsi izkušeni mehaniki, bo stavka delo popolnoma ustavila. Imenoval je bil odbor devetih mož, ki

Pri Zornu

Slov. Zenska Zveza št. 53 priredi v nedeljo, 11. avgusta piknik na Zornovi farmi, Bradley Rd. Vabi se ostale podružnice in prijatelje, da v čim večjem številu posetijo to prireditev v prosti naravi.

Nova gostilna

Na otvoritve gostilniških prostorov vabi rojake J. Zupančič, 990 E. 61 St. jutri večer. Serviralo se bo fino večerjo in vrnila se bo zabava.

Tašča in pomočnica obsojeni radi umora

Obe ženski najbrže čaka smrt v električnem stolu. Tašča je vsled ljubosumnosti naročila umor mladega zeta.

CHICAGO, 8. avg. — Včeraj sta bili na tujakšnji kriminalni sodnji spoznani krivim umora 28-letnega grocerijskega klerka Ervin J. Langa, dve ženski, njegova 43-letna tašča Mrs. Blanche Dunkel in bivša igralka v burleskni gledališčih Mrs. Evelyn Smith, stara 47 let. Kakor sta ženski sami priznali, je Mrs. Dunkel umor naročila ter Smithovi plačala za izvršitev istega in pa za razkosanje trupla \$500. Mladi grocerijski klerk je postal žrtev taščne ljubosumnosti. Ko je Langu umrla njegova žena, ki je bila hči Mrs. Dunkel, se je med njima razvil ljubavni razmerje, ko pa se je tašča zbalala, da ga ji bi prevzela kaka mlajša ženska, je sklenila, da mora umreti.

Kakšna kazen bo doletela ženski, še ni znano, toda sodnik ima v smislu pravoreka prote pravico izreči smrt na električnem stolu. V tem slučaju bosta to prvi ženski, ki bosta v državi Illinois umrli na tak način.

Mrs. Dunkel je bila čisto uničena, ko je slišala pravorek porote, dočim je Mrs. Smith ostala ravnodušna in je rekla, da se ne boji smrti, čeprav se ji ne zdi prav, da ima ravno ona tako srečo, ker umor je izvršila le "iz usluge."

Mrs. Dunkel je Langa povabila k sebi na sestanek, kjer mu je dala piti žganje, v katerega je zmešala omamilo. Ko je postal nezavesten, sta ga ženski ubili.

Nesreča laškega letala v Afriki; 7 mrtvih

RIM, 8. avg. — V laški Eritreji v Afriki, kjer Italija pripravljajo vojaške sile za vojno proti Abesiniji, se je včeraj ponesrečil vojaški zrakoplov, pri čemer je bilo ubitih sedem mož, med katerimi je bil tudi minister javnih del Luigi Razza, eden prvih pobočnikov Mussolinija, star 43 let. Drugi ubiti so: znani raziskovalec Reimondo Franchetti, star 46 let, neki konzul z imenom Voncezo Minasi, major Beotani, pilot, major Miasi in člani areoplanskega moštva.

SPOMENIK "NEZNANEMU PSU" V LENINGRADU

LENINGRAD, 8. avg. — Na sovjetskem zavodu za eksperimentalno medicino je bil danes odkrit spomenik "nepoznanemu psu." Pod kamenitim kipom psa je plošča z napisom: "V spomin vsem psom, ki so dali svoja življenja v fizioloških eksperimentih za podaljšanje človeškega življenja in izboljšanje človeškega zdravja."

McGrady tukaj

Včeraj je zopet prišel v Cleveland pomožni delavski tajnik McGrady, ki bo skušal izravnati stavko oziroma izprte pekovskih delavcev in več drugih manjših industrijskih sporov v mestu.

Krvavi delavski nemiri v Franciji

Pet mož mrtvih, na stotine ranjenih. Vojaštvo v boju s stavkarji. Silne ljudske množice protestirajo proti vladnim mezdinim in penzijskim redukcijam.

Toulon in Brest pod prekim sodom. Nemiri so se razširili tudi na druga mesta. Vlada dolži komuniste.

PARIZ, 9. avgusta. — V Toulonu so izbruhnili veliki delavski nemiri, ki so trajali včeraj skozi ves dan in danes do zgodnjih jutranjih ur. Pet mož je obležalo mrtvih, več sto oseb pa je bilo ranjenih. Vse mesto je v temi in ječanje ranjenecv se čuje vsepovsod.

Do krvavih izgrediv je prišlo, ko so delavci protestirali proti drastičnim ukrepom Lavalove vlade za znižanje mezd in penzij, s katerimi skuša vlada omejiti stroške ter preprečiti devaluacijo franka.

V Toulonu in Brestu je razglašeno obsedno stanje. Obe mesti sta pod vlado policije na konjih, ki je opremljena z jeklenimi čeladami, kolonijalnih vojaških čet (zamorcev) in republikanske konjenice.

Mesto Toulon se nahaja blizu Marseillesa v južni Franciji ter je glavno francosko pristanišče na Sredozemskem morju.

Nemiri so se razširili tudi na St. Nazaire, L'Orient, Havre, Cherbourg, Pariz, Marseilles in druga pristaniška mesta, kjer pretijo novi krvavi izgredivi.

Zrtve so rastle, med tem ko so stavkujoči delavci marširali po ulicah, mahali z rdečimi zastavami in prepevali Internacionalo. Oblasti zvrčajo krivdo za izgredive na komuniste.

Mrtvi in ranjeni v Toulonu so padli pod prasketajočimi karabinkami vojaštva, ki je bilo poklicano, da zatre streljanje s streh in skozi okna v delavskem okrožju mesta. 51 mož je bilo obstreljenih in veliko ranjenih na druge načine.

Po polnoči je nad mestom zavlada mrka tišina, potem ko so mornariške oblasti preskrbele ogromne električne luči, ki so razsvetljevale ozke ulice, iz katerih so desperatni arzenalski delavci nadaljevali strelsko bitko proti vladnim silam.

Demonstranti so mesto vrgli v temo v četrtek zvečer, ko so na begu pred napadi kavalarije in infanterije podrli svetilniške drogove in potrgali električne žice. Iz na hitro izruvanj kamnov iz tlaka so delavci zgradili zasilne barikade.

Oblasti pravijo, da je 17 demonstrantov tako resno ranjenih, da bodo najbrže umrli. Koliko ljudi je obležalo ranjenih pod ognjem policijskih karabink, se ne more dognati, kajti tovariši so odnesli mnogo žrtev v skrivališča.

Nemiri, ki so se razširili iz Bresta, kjer je pred dvema dnevo bila ena oseba ubita, mnogo pa ranjenih so dobili revolucionarno lice, ko so demonstranti po ponovnih napadih vojaštva odgovorili z revolverjskimi strelji. Vladne sile so odgovorile s strelji iz pušk.

Danes zgodaj zjutraj so se demonstranti umaknili iz ulic, katere patrolirajo zamorske kolonijalne čete in konjeniška policija. Razdejanje se vidi po vseh ulicah mesta. Izgredniki so raz-

Žalostna vest

Mrs. Louis Oswald, 17205 Grovewood Ave., je dobila iz stare domovine žalostno vest od svoje tete Frances Bombach iz Rakeja, da so ji 21. julija graničarji ustrelili sina Alojzija Bombacha, starega 22 let, ter ga oropali 3,000 lir denarja, nato pa zavlekli v grmovje in ga tam pustili mrtvega. Truplo so čez teden dni našli pastirji, ko je bil obraz že ves razjeden od živali.

Piknik

Članice društva Združene Slovence št. 23 SDZ, katere se hočejo udeležiti piknika v nedeljo na Goriškove farme, se opozarja, da bo preskrbljena voznja s truckom, kateri bo čakal pred Slov. Del. Domom, na Waterloo Rd., ob 1:30 popoldne. To obvestilo velja tudi za ostalo občinstvo, ki je tudi prijazno vabljeni u udeležbo.

Na operaciji

Miss Genevieve Zulich, 18115 Neff Rd., je srečno prestala operacijo na slepiču v St. Luke's bolnišnici, kjer jo prijatelje sedaj lahko obiščejo. Nahaja se v sobi št. 212. Želimo ji skorajšnjo okrevanje!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV P.T.G. & PUB. CO.
 6231 ST. CLAIR AVE.—HENDERSON 5811
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 Vatro J. GRILL, Editor

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto \$5.50
 za 6 mesecev .....\$3.00; za 3 mesece \$1.50
 Po pošti v Clevelandu za celo leto \$6.00
 za 6 mesecev .....\$3.25; za 3 mesece \$2.00
 Za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$4.50
 za 6 mesecev .....\$2.50; za 3 mesece \$1.50
 Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države
 za 6 mesecev .....\$4.00; za celo leto \$8.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918
 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
 Act of Congress of March 3rd, 1879

104

Boj med nacional-socializmom in katolicizmom

Za zmago hitlerjanstva v Nemčiji je bilo odločilno stališče političnega katolicizma, ki je imel med drugim trdno teritorialno oporo v katoliški Bavarski. Politični katolicizem se je odločil za nacionalni socializem; računal je tako: z zmago nacional-socializma se znebimo "brezverske" socialne demokracije, deliti si bomo s fašisti državno oblast, "dušno skrbstvo" bo pa pripadlo nam. Tako so ob Hitlerjevem prevzemu politične oblasti zaplapolale hakenkrenzlerske zastave ne samo na uradnih poslopih, temveč tudi na zvonikih katoliških cerkva. Tudi posebni dopisnik ljubljanskega "Slovenca" je tedaj iz Berlina pozdravil Hitlerjevo zmago, češ, zdaj je konec socialdemokratskega "brezverstva" in framacijske nemo-rale, nemški narod se bo zdaj versko in moralno preporodil. Se mnogo kasneje — pri posaarskem plebiscitu — se je politični katolicizem iz istih razlogov opredelil za hitlerjance in obrnil hrbet fronti, ki je zahtevala nadaljnjo samostojnost Posaarja.

Iz istih osnovnih razlogov — iz sovražstva proti socializmu — je politični katolicizem v Avstriji postal ujetnik aristokratskega fašizma, iz istih vzrokov podpira v Franciji fašizem, iz istih vzrokov podpira vsepovsod vsako nazadnjaško gibanje, ki je v kaki deželi slučajno v modi. Edino izjemo tvori njegova belgijska stranka.

Nemški primer te dni živo dokazuje, kako se je pri tem uračunal politični katolicizem. Fašisti so z nasmehom sprejeli na znanje njegovo potrebno podporo ob prihodu na državno krmilo; ko pa so zmagali, so jasno povedali svojim podpornikom: vladali bomo sami in z nikomur ne bomo delili oblasti. Šef štaba nacionalsocialističnih oddelkov SA je zabrusil v obraz političnemu katolicizmu, ko je zadvomil nad to bridko resnico: "Kdor se nam upira, ga bomo pobili, kdor nas izživa, ga bomo napadli."

Dočim je katoliški centrum pod režimom politične demokracije vedno igral važno vlogo, ga je nepomirljivi nacionalsocializem popolnoma izločil. Tudi lojalnost katolicianov v Posaarju napram hitlerjevemu ni prav nič spreobrnila nacionalsocialistov. Nacionalsocializem zahteva zase neomejeno oblast, zahteva zase ne samo političen monopol, temveč tudi vse "dušno skrbstvo."

Proti katoliškim verskim dogmam postavljajo dogmo edino zveličavnega, bojevitega, imperialističnega nacionalizma, nemška nacija in Führer, to je "bog bogova."

Katoliška cerkev, ki se čuti vedno bolj prevarano v svojih računih, se je v zadnjem času začela upirati temu stanju, ki ga je sama pomagala ustvariti v svojem slepem sovrastvu proti socializmu. Saj nacionalsocializem že odkrito izjavlja, da mu ni potrebna nobena vera, kakor samo vera vase: "Mi verujemo v pravilnost našega hotenja, mi verujemo v pravilnost našega svetovnega nazora, mi verujemo v svojega Führerja Adolfa Hitlerja, mi verujemo v večnost nemške nacije."

Težko je prorokovati izid sedanjega boja med političnim katolicizmom in nemškim fašizmom, ali bo popolnoma zmagala fašistska organizacijska in politična nasilnost ali bo katolicizem mogel skleniti ponoven polovičarski sporazum, ki bo vsaj na zunaj priznaval njegov vzgojni pomen v fašistski državi.

Prav gotovo pa iz nemškega dvoboja sledi en nauk: ako se da politični katolicizem voditi samo po slepem sovrastvu proti socializmu, udari samega sebe, dočim ljudske množice na drugem terenu nadaljujejo svoj boj. V ta nauk naj bi se malo zamislili tisti gospodje iz slovenskega katoliškega društva, ki proslavljajo fašistske "Ognjene križe," istočasno se pa trudijo za razpuste delavskih organizacij, ki se bore za svobodo vsakega prepričanja.—Del. Politika.

UREDNIKOVA POSTA

Politika v Euclidu

Euclid, O.

Vsak človek ve danes, da kakor hitro zasliši besedo delo, se takoj okrene in pogleda odkod, je prišla ta tako prijazna beseda. Na ta način nekako se je zgodilo tudi pri nas v Euclidu zadnje dni. Da bodete pa ljudje na jasnem, kaj se je v resnici zgodilo, vam hočem na tem mestu stvar malo bolj natančno pojasniti. V sredo dne 7. t. m. je prejelo veliko število ljudi po pošti obvestila sledeče vsebine: If you are still interested in work report at Euclid City Hall garage, Thursday at 5:00 p. m.—J. L. Sullivan, Service Direc-

Zanimive vesti iz stare domovine

Nenavadna tragedija na Barju.

Na Barju se je v noči 21. julija odigrala nenavadna drama: v Črni vasi je hlapec Viljem Bonifer oklal in nevarno poškodoval posestnikovega sina Ivana Žitnika, nato pa skočil v Ljubljano in utonil. Zgodilo se je takole:

Okrog 22.30 sta se na cesti v Črni vasi srečala 24-letni Viljem Bonifer, rojen v Nemčiji in pristojen v Krko, srez Litija, hlapec pri posestniku Kraljiču v Črni vasi, in 21-letni posestnikov sin Ivan Žitnik. Že dolgo časa sta se bila gledala po strani: menda je bila vmes ženska. Po kratkem besednem dvoboju je sledil dejanski spopad, v teku katerega je Bonifer nenadno potegnil nož in svojega nasprotnika večkrat sunil, da se je ta ves okrvavljen zgrudil. Po storjenem zločinu je Bonifer pobegnil, a ranjenega Žitnika so morali na pomoč poklicani reševalci prepeljati v splošno bolnišnico.

Bonifer je vso noč taval okrog, a okrog 5. je naletel nanj Žitnikov brat France. Vprašal ga je, zakaj je tako zdelal brata, dobil pa ni odgovora. V nekakem brezupnem strahu se je Bonifer slepo pogljal proti Ljubljani in skočil v vodo. Začel se je potapljati in je klical na pomoč. Na nasprotnem bregu sta tabočila mesarski pomočnik Lovro Polensek in zasebni uradnik Karel Lavtar iz Ljubljane, ki sta prenočevala na prostem pod šotorom. Bilo je okrog 5.30, ko sta slišala Boniferjeve kliče na pomoč. Z brega sta tudi videla nesrečnega, kako se je potapljal in so mu roke še mogle iz vode. Naglo sta mu pohitela na pomoč. Ko pa sta prihitela na nasprotni breg, je Bonifer že izgubil v valovih. Polensek in Lavtar sta ga skupno s prebivalci Črne vasi iskala pol ure po vcdi, naposled so pa nesrečnega Boniferja le potegnili iz Ljubljane in ga prenesli na obrežje. Toda vsaka pomoč je bila zaman. Bonifer je bil že mrtev.

O tragičnem dogodku je bila obveščena policija, nato pa sta šla v Črno vas policijski zdravnik g. dr. Lužar in dežurni uradnik g. Kette. Odredila sta prevoz Boniferjevega trupla v mrtvašnico; ker pa je njegov gospodar posestnik Kraljič prošil, naj mu dovolijo, da ga položi na mrtvaški oder na svojem domu, je komisija njegovi želji ugodila in tako so prenesli utopljenca na Kraljičev dom. V njegovem žepu so našli dva noža, žepni robec in več pisem, ki jih je bil naslovil na sorodnike in v katerih se najbrž poslavlja od njih. Njegovi starši, ki žive na Oslici pri Mučljavi, so bili obveščeni o tragičnem dogodku.

Kakor pripoveduje posestnik Kraljič je bil Bonifer zelo priden in miren hlapec, vedno delaven in dobre volje. Zato se mu čudno zdi, zakaj neki se je bil sporekel z Žitnikom in ga poškodoval. Vse kaže, da se je fantu malo zmešalo in da je šel v smrt v trenutni duševni zmedenosti.

Ivan Žitnik je sicer po telesu laže poškodovan na glavi pa ima zelo nevarno rano in je bilo danes njegovo stanje tako resno, da ga dežurni policijski uradnik ni mogel zaslišati. Nenavadna drama, katere ena žrtve je morala v pregledni grob, druga se pa bori s smrtno, je zbudila v Črni vasi in na Barju mnogo razburjenja.

Pretep na prireditvi pri Kočevju.

21. julija je imel nemški Kulturbund pri Stari cerkvi slovesno otvarjanje lastnega doma. Pri bakladi, ki se je vršila ob tej priliki, pa je zdajci prišlo do prepira s skupino slovenskih okoličancev zaradi vzklidov, ki so se čuli iz vrst nemških udeležencev. Kratkemu prepiru je sledil besen pretep, pri katerem so stopili v akcijo kobiljarski, revolverji in celo glasbeni instrumenti. Tudi nožev ni manjkalo. Pravijo, da so udeleženci prireditve že podnevi izživili nekatere okoliške Slovence s tem, da so jim kazali revolverje.

Smrt blage gospe.

Umrla je v starosti 48 let gospa Majer Ivana, soproga hotelirja in lastnika restavracije Mariborski dvor.

Na svobodo.

Mariborska moška kaznilnica je odpustila pogojno 33 kaznjencev.

Nepreviden skok v vodo.

Sokolska župa je priredila na Mariborskem otoku plavalni tečaj in tečajniki so se vadili v skokih v vodo v malem bazenu, ki pa je za take vaje preplutev. Marija Tajzel je priletela pri skoku na dno ter udarila z glavom s tako silo ob beton, da je zadobila močan pretres možganov. Odpeljali so jo reševalci v bolnišnico.

Smrt na slammnoznicni.

Maribor, 15. julija. — Pri lesnem trgovcu Koležniku je bil zaposlen pri delanju splavov 54-letni delavec Martin Vahtar iz Remšnika. Splave so delali na Breznu ob Dravi. Koležnik ni hodil domov spat, ampak je prenočeval na seniku gostilničarja Antona Meršnika. Nekega jutra pa Vahterja ni bilo k delu. Šli so ga iskat na senik služil in tako se je nabralo nad sto ljudi, namesto pa da bi jim dali delo, pa so jih nagovarjali, da naj grejo od hiše do hiše ljudi nagovarjat, da naj volijo za nove bonde prihodnji torek, torej tukaj se vidi oholost teh ljudi in izkoriščevanje. Koliko ljudi je obljubilo iti na tako delo statistika ne pove, prav gotovo prav malo, ali pa celo nihče, ker do bo pa šel, bo pa gotovo nagovarjal ljudi, da naj volijo proti bondom, ker to je najbolj pravilno. Toraj v torek vsi na volišče in volite proti bondom.

SKRAT

Metka si je poškodovala prst na roki. Izgubila je noht, čez nekaj tednov pa ji je zrastel nov noht. Nekega dne je k njenim staršem prišla na obisk teta. Metka ji je hitro pokazala ozdravljeni prst. "Glej, glej," se je začudila teta, "nov noht je že velik!" Metka je ponosno prikimala in dejala: "Da, samo črn rob mu še manjka!"

Učitelj: "Janezek, zakaj pa te večeraj ni bilo v šoli?"
 Janezek: "Bolan sem bil."
 Učitelj: "Bolan si bil?"
 Janezek: "Da, imel sem hudo vročino, pa sem moral ostati v postelji."
 Učitelj: "V postelji? Čudno! Pa so mi nekateri učenci pravili, da so te videli opoldne, ko si veselo tekel po ulici."
 Janezek: "Opoldne? Aha, že vem! Takrat sem tekel k zdravniku, da bi me pregledal. Strašno slabo mi je bilo."
 "Vse pod soncem sem že poskusil, da bi dobil službo! Kaj naj le storim?"
 "Veš kaj? Poskusi še pod lunjo!"

"Čudno, da je bil Shakespeare rojen istega dne, kakor je umrl."
 "Nemogoče! Kako bi bil pa potem napisal toliko dram!"

"Le čakaj, ti boš prišel še v ječo!"
 "Brez dvoma. Takrat, ko bom prišel tebe tja obiskat."

Usodni streli na meji

ZIVLJENJE V NEMCIJI JE STRSNA BORBA.

(Dalje iz 1. str.)

gem mislili. Zdaj pa jim življenje nudi še druge reči."

K temu McDermott dostavlja: "Tak čuden način idealizma me je tako iznenadil, da se nisem mogel na ves glas zakrohotali. Treba je dosti nesramnosti, da se more človeka, ki skuša preživljati sebe in družino ob \$6 na teden, pripraviti, da denar ni važen, in da mu bo izlet v toplice, za katerega mora sam plačati, in pa trikratni vzkliz za nacijsko Delavsko fronto več koristil, kakor pa dostojna življenska plača. Brez ozira, če človek veruje v iskrenost režima, ki postavlja ideale pred denar, ali ne, ampak zdi se mi, da govoriti o idealih človeku, ki ima niti dovolj jesti, je norčevanje najgrobe vrste. Siti ljudje izživajo jezo bogov, kadar pitajo lačne z ideali..."

Otrok utonil v gnojnici.

V Radizelu se je pripetila usodepolna nesreča. Otroci vinarke Marije Skledar so se igrali poleg gnojnice jame. Stiri letna Terezika je splezala na jamo, pod njo pa se je vdrl preperel pokrov in otrok je utonil v gnojnici.

Dekleta in žene

Sedaj je čas, da si naročite fino zimsko "STERLING" suktnjo, najnovjše mode, direktno iz tovarne veliko ceneje kakor bodo iste pozneje. Izberite si vašo suktnjo sedaj, plačajte nekoliko takoj in drugo pozneje. Prosim, oglasite se, pišite ali telefonirajte, da vas peljem v tovarno, kjer si lahko izberete suktnjo kakoršno sami želite in to od \$5.00 do \$35.00 ceneje kakor kje drugje. Vam se priporočam

Prodaja se

popravljalnico čevljev z opremo. Zelo poceni. Vpraša se na 4016 St. Clair Ave.

SKRAT

Metka si je poškodovala prst na roki. Izgubila je noht, čez nekaj tednov pa ji je zrastel nov noht. Nekega dne je k njenim staršem prišla na obisk teta. Metka ji je hitro pokazala ozdravljeni prst. "Glej, glej," se je začudila teta, "nov noht je že velik!" Metka je ponosno prikimala in dejala: "Da, samo črn rob mu še manjka!"

Učitelj: "Janezek, zakaj pa te večeraj ni bilo v šoli?"

Janezek: "Bolan sem bil."
 Učitelj: "Bolan si bil?"
 Janezek: "Da, imel sem hudo vročino, pa sem moral ostati v postelji."
 Učitelj: "V postelji? Čudno! Pa so mi nekateri učenci pravili, da so te videli opoldne, ko si veselo tekel po ulici."
 Janezek: "Opoldne? Aha, že vem! Takrat sem tekel k zdravniku, da bi me pregledal. Strašno slabo mi je bilo."
 "Vse pod soncem sem že poskusil, da bi dobil službo! Kaj naj le storim?"
 "Veš kaj? Poskusi še pod lunjo!"

Čudno, da je bil Shakespeare rojen istega dne, kakor je umrl.

"Nemogoče! Kako bi bil pa potem napisal toliko dram!"

Le čakaj, ti boš prišel še v ječo!

"Brez dvoma. Takrat, ko bom prišel tebe tja obiskat."

ZIVLJENJE V NEMCIJI JE STRSNA BORBA.

(Dalje iz 1. str.)

gem mislili. Zdaj pa jim življenje nudi še druge reči."

K temu McDermott dostavlja: "Tak čuden način idealizma me je tako iznenadil, da se nisem mogel na ves glas zakrohotali. Treba je dosti nesramnosti, da se more človeka, ki skuša preživljati sebe in družino ob \$6 na teden, pripraviti, da denar ni važen, in da mu bo izlet v toplice, za katerega mora sam plačati, in pa trikratni vzkliz za nacijsko Delavsko fronto več koristil, kakor pa dostojna življenska plača. Brez ozira, če človek veruje v iskrenost režima, ki postavlja ideale pred denar, ali ne, ampak zdi se mi, da govoriti o idealih človeku, ki ima niti dovolj jesti, je norčevanje najgrobe vrste. Siti ljudje izživajo jezo bogov, kadar pitajo lačne z ideali..."

Otrok utonil v gnojnici.

V Radizelu se je pripetila usodepolna nesreča. Otroci vinarke Marije Skledar so se igrali poleg gnojnice jame. Stiri letna Terezika je splezala na jamo, pod njo pa se je vdrl preperel pokrov in otrok je utonil v gnojnici.

Dekleta in žene

Sedaj je čas, da si naročite fino zimsko "STERLING" suktnjo, najnovjše mode, direktno iz tovarne veliko ceneje kakor bodo iste pozneje. Izberite si vašo suktnjo sedaj, plačajte nekoliko takoj in drugo pozneje. Prosim, oglasite se, pišite ali telefonirajte, da vas peljem v tovarno, kjer si lahko izberete suktnjo kakoršno sami želite in to od \$5.00 do \$35.00 ceneje kakor kje drugje. Vam se priporočam

Benno B. Leustig
 1034 Addison Rd.
 ENdicott 8505

Zavod za dvojčke

Na moskovski periferiji stoji eden med najzanimivejših znanstvenih zavodov na svetu, zavod za raziskovanje dvojčkov. Kakor znano, so dvojčki in v prvi vrsti bližnji, ki so se razvili iz istega materinega čreča, zelo hvaležen predmet za proučevanje vsakovrstnih zamotanih vprašanj biologije, psihološke in medicinske vrste. Isto jutro dvojčki se razvijajo neredko tudi v povsem različnih razmerah enako, niso si presojljivo podobni samo po zunanosti, temveč tudi po značaju in nagnjenjih.

Baš to daje znanosti priliko za proučevanje, kako vplivajo zunanje okoliščine na razvoj in na njegove podedovane lastnosti. Vzemimo preprost primer, škodljivost kajne. Vsakomur bo jasno, da se da učinek kajenja najbolje dognati in dokazati z opazovanjem dveh istojajčnih dvojčkov, izmed katerih eden kadi, drugi pa ne. Ker je znano, da se ti dvojčki drugače enako v dvajseta leta razvijajo malo da ne enako, pač ne bo nobena umetnost sklepati, da bil sam nikotin kriv, če se kadeči dvojček razvija slabotneje nego njegov brat. Seveda morajo biti ostale življenjske okoliščine obeh iste. Čim bolj zgodaj se prične opazovanja, tem bolje, kajti v zgodnji mladosti se enakost usode obeh dvojčkov vendarle najbolj upira kolikor toliko različnim manjim življenjskim pogojem.

Takšne poskuse, posebno še z obsevnim z ultravijolično svetlobo, izvršuje moskovski zavod že več let. Ta čas opazuje sem parov istojajčnih dvojčkov, najvše štjevilno, kar jih ima kakšen znanstvenik na svetu na razpolago. Ti dvojčki živijo enako kakor vsi drugi moskovski otroci, pa pod stalnim nadzorstvom zavoda. Zanimiva nadalje arhiv o 1500 dvojčkih, vsak v svoji porod te vrste mu morajo javiti, na kar jih čne beležiti vsakovrstne podatke o razvoju in življenju teh otrok.

Najzanimivejši primer, ki ga ima na vod ta čas na razpolago, je primer petletnega bratov Jurija in Alekseja Holmovskega. Trojka se razvijata duševno in telesno polnoma normalno, samo v govorništvo lo zaostala. Na noben način se ne more priučiti jezika odraslih, pač pa sta si izlala nekakšen svoj jezik, ki ima skoraj gat besedni zaklad in se v njem izborna zameta. Besede tega jezika seveda ne žajo kakšnih pojmov, temveč bolj razpuzjenja. "Pipit" pomeni n. pr. vse, kar zvezi s pitjem, čaj, žlico, vodo itd. "i" pomeni vse zabavne stvari, igrače, slisadje, "i-i" pomeni: pridi se z mano igitd. Sedaj so Jurija in Alekseja ločili v istedane doma, drugi pride v neki dečji Čež šest mesecev hočejo pogledati, dali bosta brata v svojem jeziku še razumeli ali ne bosta tega jezika vsak zase razumeli po svoje. Jezikoslovci, kakor eksperimeni psihologi so zelo radovedni, kakšen izid tega eksperimenta.

Sonce dogoreva

V notranjosti sonca vladajo temperature do 50,000,000 stopinj. Pri tako visokih temperaturah materija ne more več obstajati v obliki, v kakršni jo poznamo. Tu in tam "prvini," tu so samo še njih prvotni delci, elektroni, protoni itd., ki letijo z ogromno energijo naokrog. V notranjosti sonca materija torej razpada, spreminja se v žarčevino. Materijo moramo smatrati za obliko energije. V obliki izžarjevanja v svetovni prostori izgublajo sonca neprestano materijo in energijo.

Izračunali so, da postane naše sonce vsakim našim srčnim utripom za okroglo milijono ton lažje. Tudi sonce se tedaj v izmerno dolgih dobah izgorijo in izrabijo tem pogledu lahko govorimo o mladih starjih soncih. Pri mladih, vročih soncih poraba materije in energije mnogo več nego pri soncih, ki so se že postarala. S tem močjo zamotanih aparatov je astrofiziki no sposobni določiti, v kakšnem stanju lahko prenašalo izgubo svoje energije, dolgo bo še žarelo. Nasprotno pa je iz trenutnega stanja kakšnega sonca (tudi računati, kako dolgo to sonce že sije in kako dolgo živi vesoljstvo sploh. Da pri računih, ki govorijo o bilijonih in bilijonih let, ne gre za netočnost nekoliko milijonov je umljivo samo po sebi.

litre poroke niso nič modernega

Stari godrnjanci tožijo, da se njihovih časov ljudje niso počeli tako na vrat na nos brez premisleka kakor danes. Ampak to ni popolnoma res; tako je že davno bilo, kot nam pove zgodovina. Nemo so našli poročne knjige cerkvi Mayfair v Londonu. Njih se razvidi, da je bila ta prav tako pribežališče pa-ki so se želeli prav na hi-poročiti. Hitrim porokam zlasti ni upiral ondotni žup-nik, ki je živel pred 200 leti. Razumel je silo parčkov in ustregel; seveda ga je eni-ki, ki ga je dobil za svojo zvestost in trud, odškodoval vse simonije, ki so mu jih de-razburjeni starši od njega ročenih parov. Mož je bil po prikljubljen v tem pogledu, razumuje njegova poročna-ega do 6000 porok na leto. Zanimivejši primer iz nje je-ka vojvoda Hamiltona. Ta je zagledal v neko lepo mlavo. Čez dva dni ji je raz-vojo ljubezen, ki je bila ana, tako da sta oba prišla-ki k mayfairskemu župni-ki. Ženin in nevesta, kol-ko polnoči pa sta odšla kot-ito poročen par. Pri tem je zgodila neka neprilicnost. Par je namreč v naglici-ki, da za poroko treba za-ahih prstanov. Ampak ka-je bilo vse hitro, je bila tudi-vepreka premagana. Ženin-ki od cerkvenega zasto-va obročka in ju izročil-ku. Ta je razumel in ju-ki ženin in nevesti na-

Nič ne škoduje, če veš

Na Madžarskem je največ samomorov, kakor trdi prof. Korany iz Budimpešte. Na mili-jon prebivalcev pride vsako leto 350 samomorilcev.

Na Japonskem se je po vojni razporočil vsak deseti zakonski par. Vlada se trudi da se to število zmanjša.

V Abesiniji znaša število suž-njev šestino vsega prebivalstva. Moških sužnjev je 900,000, žen-skih 700,000, otrok pa 400,000. Vsem tem sužnjem pa se ne go-di slabo. Ko jim je vlada hote-la dati svobodo, da izvrši od Društva narodov naloženo ji-nalogo, so se sužnji branili pro-stosti, češ da v svobodi ne mo-rejo živeti. Otroci zasužnjenih staršev so zdaj svobodni.

Cirkuška akrobatka Gorien je bila na Sorbonni promovira-na za doktorico prava. Akro-bratska je prišla z nekim cirku-som iz Romunije in študirala pravo, hkratu pa je vršila tudi svojo nevarno službo. Na žal-ost pa mora spet v cirkus, ker kot dovršena pravica ne dobi zaposlitve.

Zmerom manjši postaja de-lavec Zerado v Madridu. Pred dvema letoma je meril 1.68 m, zdaj pa se je zmanjšal na 1.50 m. Zdravniki še niso dognali, kaj je vzrok takemu zmanjša-nju telesa.

BOJ TIGROV ZOPER MESTO.

Lov na tigre! Že te besede so zadosti, pa človeka obide groz-nica in veseli smo, da smo odda-ljeni od onih krajev, kjer živijo divje zverine. Pravijo sicer, da lov na tigre vendarle ni tako ne-varen, a kakor nam poročajo londonski listi iz Indije, so pa ti-gri le tiste hude zverine, kakrš-nih se v mislih bojimo in tresemo pred njimi. — Domačini v mestu Madrasu trepetajo od gro-ze, saj so v poslednjih mesecih raztrgali tigri 160 domačinov.

Tigrov, ki bivajo v brlogih onstran reke Bahuda, ni moči z-vabiti v pasti, ki so jih jim na-stavili lovcu. Odkar so poskusili človeško kri, jim ne diši žival-ska vaba. Zverine so že precej sestradane in so zato še bolj ne-varne. Lovci na tigre se jim ne upajo niti približati iz strahu, da jih tigri v hipu ne razcefrajo.

Debele in vitke

Ženske delajo zgodovinski predstavljajo ženo: debela ali vitke? V pogledu je velika razlika med njimi in sedanji. Nekoč so za lepe veljale, ki so bile obilne in de-lepe. Lepa Kleopatra je bila stara, ko je omamila Antonija; ni pa bila ne vitka. Slovite Medicej-ke so bile prav krepke, obilne, se da posneti iz slik. Zna-larina Medici, ki je po-kravavo Jernejsko noč, je zelo obilna; takisto av-ka Marija Terezija ali an-je kraljice Ana, Marija in je sedanja angleška kra-je. Druge sedanje vladarice in filmske zvezdnice so vitke. Zadeva se je do-izpremenila. Prejšnje je bila debela ženska vzor-je lepote, zdaj pa so upo-

Soba

s pohištvo, pripravna za peč-iarje, se odda v najem. Prost vhod. Vprašajte na 7115 Myron Ave.

LASTNIKI HRANILNIH KNJIG!

Ali naj prodam moje hranilno knjigo?

Sledili smo pazno celemu raz-voju, torej dovolite, da vam po-damo dejstva, da boste sami presodili ugodnosti, ki se jih vam nudi. Posvetujte se z nami privatno brez vsakih obljag. Dali vam bomo ugodnost naše izkušnje in vam svetovali v va-šo prid.

"Ničesar nimamo naprodaj."

J. C. MERTZ, INC.
9. nadstropje Marshall Bldg. — Public Square. Main 6480

Hiša se prodaja ali zamenja

Lepa hiša za dve družini po štiri sobe, vse udobnosti, se pro-da ali zamenja po dogovoru za majhno 4 ali 5 sobno hišico, ka-tera naj bi bila med St. Clair in Superior Ave., blizu S. N. D., ali pa v Collinwoodu. Večja druž-ina lahko rabi celo hišo, ter je tudi zelo priljučna za človeka, ki dela v White Motor Co. Naslov se dobi v uradu Enakopravnosti.

Domači mali oglasnik

Spodaj najdete seznam raznovrstnih domačih trgovskih podjetij in obrtnikov. Naše čitatelje, gospodinje in gospodarje, opozarjamo, da čitajo te oglase ter da se pri nabavljanju potrebščin in drugih trgovskih poslih ozirajo na te trgovine in podjetja. Trgovce in obrtnike, ki še niso zastopani v "Domačem malem oglasniku" pa vabimo, da se prijavijo. "Domači mali oglasnik" bo priobčen enkrat na teden.

BEER GARDENS

Anton Kotnik
7513 ST. CLAIR AVENUE
Imamo dobro pivo, vino in žganje

ANTONIJA in JACK SUŠEL
1301 EAST 54th STREET
Gostilna — Balincanje
Fina pijača in domača jedila

FR. GREBENC
1297 EAST 55th STREET
Beer Parlor
6% pivo, vino in žganje ter dober prigrizek

ROSIE'S GRILL
5379 ST. CLAIR AVENUE
Pivo in prigrizek. Godba in ples vsa-ki petek in soboto

FR. MIHČIČ
7202 ST. CLAIR AVENUE
Gostilna
6% pivo, vino in dober prigrizek. Se priporočamo za obisk

JACK'S PLACE
4428 ST. CLAIR AVENUE
Beer Garden
Dobro pivo in prigrizek. Dva prostora za balincanje

LOUIS SABATOVIČ
Gostilna
6911 ST. CLAIR AVENUE
Domača kuhinja, fino pivo in vino.

Anton Koren Cafe
Pivo, vino, liker in prigrizek.
4426 HAMILTON AVENUE

FRANCES IN JOHN SRAKAR
573 EAST 140th ST.
V petek ribe—v soboto špageti in City chicken — Godba v petek, soboto in nedeljo.
6% pivo in dobra vina. Najboljša postrežba.

MARY MAHNE
6101 ST. CLAIR AVENUE
Dobro pivo in prigrizek.
Se priporočam za obisk.

JANEZ VIDMAR
FREE LAWN BOWLING
Beer, Cigarettes, Tobacco
10401 RENO AVENUE

JOHN in JOSIE JEGlich
Beer Parlor
1188 NORWOOD ROAD
Dobro pivo in prigrizek.

Joseph in Karolina Zadnik
3839 EAST 93rd STREET
Slovenska gostilna
Vedno sveže pivo—Buckeye Beer. Do-bro urejeni prostori za balincanje.

MIKE JALOVEC
6424 SPIKER AVENUE
Pri nas imamo dobro pivo in prigr-izek ter lep prostor za balincanje.

BRIVNICA

Louis Lipanje
763 EAST 185th STREET
Slovenska brivnica

MODERNA IN SANITARNA BRIVNICA

GEORGE KOVAČIČ
Barber Shop
6214 ST. CLAIR AVE.

Vljudna postrežba, prvovrstno delo, za moške, ženske in otroke, po naj-novejši modi

CVETLIČARNE

Ignac Slapnik, st.
CVETLIČAR
6102 ST. CLAIR AVE.
Henderson 1126

ČISTILNICE

NEW YORK DRY CLEANING
6120 GLASS AVENUE
Sčistimo in zlikamo moško in žensko obleko.
Fr. Tekavec, lastnik

GASOLIN

F. SOMRAK IN SIN
Pennzoil Gas Station in Auto Repair
E. 43rd ST. and ST. CLAIR AVENUE
ENdicott 9181

GROCERIJE

CARL MRAMOR
1140 E. 67th ST.—ENdicott 0333
vogal Bliss Ave. in E. 67th St.
Se priporočamo za kup fine grocerije

KROJAČI

Chas. Rogel
Krojačnica in čistilnica oblek
Obleke po meri narejene ne stanejo več.
6526 ST. CLAIR AVENUE

F. HAFNER
7210 ST. CLAIR AVENUE
Krojačnica in čistilnica oblek
Mi vam naredimo obleke po meri.
Se priporočamo

JOHN SUSTER
1148 EAST 66th STREET
Krojačnica in čistilnica moških in ženskih oblek. Se priporočam.

Moške obleke
po meri izdelane,
SAMO \$21.00
iz boljšega, čisto voinenega blaga.
Lepi vzorci, različne barve. Se pri-poročam.

JOHN MOČNIK
KROJAC
6517 ST. CLAIR AVE.

KLEPARSTVO

FRANK KURE
Popravljam strehe, žlebove, forneze, itd.
1118 EAST 77th ST.—ENdicott 0439

POZOR!

Ako potrebujete popravila pri vaših žlebovih, strehah in forne-zih, pokličite nas, ker vam da-mo prvovrstno blago, točno po-strežbo in zmerne cene. Se toplo priporočamo.

JERRY GLAVAC
1052 ADDISON RD.
Henderson 5779

LEDENICE

Sparton Refrigerator
je edini na trgu, ki deluje avtomatič-no. Pridite ga pogledati, predno kupi-te električno ledenico druge.
NA LAHKA ODPLACILA

FRANK CERNE
v Slov. Nar. Domu
6401 ST. CLAIR AVENUE
Henderson 0465

MLEKARNE

RACE DAIRY
Naši mlečni produkti so prvovrstni
1028 E. 61st ST.—Henderson 1786

EDNA DAIRY
6302 Edna Ave.—Henderson 7963
Anton Znidaršič, lastnik
Pijte naše mleko, ker je čisto in zdravo

NICK SPELIC
Slovenska moderna mlekarina
1007 EAST 66th PLACE
Henderson 2116

FRANK RACE, ST.
1083 E. 68th ST.—Henderson 4926
MAYFLOWER DAIRY
Pri nas dobite prvovrstno mleko in smetano

LYON DAIRY
1166 E. 60th ST.—Henderson 5832
Joseph Glavan, lastnik
Pri nas dobite vedno čisto in zdravo mleko

MOŠKA OPRAVA
V Slov. Nar. Domu
6407 ST. CLAIR AVENUE
ima trgovino slovenski trgovec

J. POLLOCK
Kadar rabite, se oglasite pri njemu.
Blago trpežno—cene nizke

Popolna razprodaja
je sedaj v teku. Deške obleke, moške in deške hlače, perilo in druge potreb-sčine; vse po znižanih cenah.
20% do 50% ceneje
SE PRIPOROČA
JOHN MOČNIK
6517 ST. CLAIR AVENUE

OBUVALO

LOUIS MAJER
7508 ST. CLAIR AVE.
Obuvalo za vso družino

ROHN NU-MATIC Shoe

FRANK BUTALA
6410 ST. CLAIR AVE.
Fino obuvalo poceni

JIFFY FOR CALLOUSES
Guaranteed to peel callouses off entirely
Ask for Jiffy!
JIFFY-25¢

PEKARIJE

Charles Zupancič
Moderna pekarija
6413 ST. CLAIR AVE., v SND

JOHN PIANECKI
6218 ST. CLAIR AVENUE
Henderson 2396
Se priporočamo, da si nabavite fino pecivo pri nas.

RADIO POPRAVILA

Cerne Radio Service
Kadar vaš radio ne dela dobro, po-ključite našega izkušenega radio eks-perta, ki vam bo v našo zadovoljnost popravil vaš radio aparat.

FRANK CERNE
v Slov. Nar. Domu
6401 ST. CLAIR AVENUE
Henderson 0465

RESTAVRACIJE

PAULICH'S RESTAURANT
5238 ST. CLAIR AVE.
Vsakovrstna domača jedila in naj-boljša pivo

Feliks Drenik
5422 HAMILTON AVE.
Standard pivo in dobra domača jedila

MODNE TRGOVINE

Anton Ogrin
Trgovina z modnim blagom in Nu-matic čevlji.
15333 WATERLOO ROAD

ROHN NU-MATIC Shoe

RAZNO

POPRAVLJANJE UR IN ZLATNINE
Prinesite v Frank Cernetovo zlatarsko trgovino, kjer vam bo izvežhani urar popravil uro v vašo zadovoljnost.

FRANK CERNE
v Slov. Nar. Domu
6401 ST. CLAIR AVENUE
Henderson 0465

August Kollander
6419 ST. CLAIR AVENUE
v Slovenskem Nar. Domu.
PRODAJA parobrodne listke za vse prekomorske parnike;
POSILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;
OPRAVLJA notarske posle.
Kollander ima v zalogi tudi jugoslo-vanske znamke.

SELITEV

SEDMAK MOVING
6506 ST. CLAIR AVENUE
Naša postrežba pri selitvi je jamčena.
Henderson 1920

JOHN OBLAK
1161 E. 61st St.—Henderson 2730
Selimo pohištvo vse povsod, tudi iz-ven Ohio. Se priporočamo za preva-žanje na piknike.

SLAŠČIČARNE

Peter Mukavetz
1231 EAST 61st STREET
Slaščičarna in fino pivo

WINERIES

ANTON BAŠCA
1016 EAST 61st STREET
Winery
Fino Ohio vino prodajamo na debelo in drobno

ANTON KOROŠEC
1063 ADDISON ROAD
ENdicott 3571
Nabavite si fino vino na drobno ali debelo, pri nas.

Frank Klemenčič
1051 ADDISON RD.
Henderson 7757
Barvar in dekorator

LUSTIG'S
Square Deal Grocery and De-licatessen
7403 St. Clair Avenue
Posebnosti za petek in soboto
Brezplačen zavoj soli z nakupom za \$1.00 ali več.

VABIMO NA FISH FRY NOCOJ

v soboto pa na spaghetti in meat balls ter spring chick-en. Dobra godba.

Big Tony Tomažič
Cherry Orchard Inn
22550 ST. CLAIR AVE.

PIKNIK

Členjenemu občinstvu se nazna-nja, da se vrši piknik

SLOV. ŽENSKÉ ZVEZE
št. 53

V NEDELJO, 11. AVG.
na Zornovi farmi, Bradley road.
in ne na 24. avgusta
kot je že bilo poročano. — Vab-ljeni ste vsi na udeležbo.

LOUIS OSWALD
17205 Grovewood Ave.

Obisti	14c
Boloney	18c
Pork Chops	25c
Spiced Ham	31c
Springers, očičene	25c
Sladkor, 25 funtov	\$1.35
Occident moka,	
24 1/2 funtov	\$1.20
Chipso, 5 funtov zavoj	35c
in 10c Clothes Pins zastoj	

Naša trgovina je sanitarna, cene vedno nizke, postrež-ba točna.

Za svobodo in ljubezen

Marko Stojan
Roman iz Balkana.

I.

Nepričakovano srečanje — "Rešite me!"

Visok mlad mož korenjaške rasti je hodil nestrpo po peronu južnega kolodvora na Dunaju. Prisedel bi mu bil dvaindvajset, največ štiriindvajset let; njegove črte so bile prijetne in krepke, prepojene z izrazom prirodne moči in zdravih instinktov, ki te je dirnil sila tuje in vendar simpatično, ako si ga primerjal s priznanim bedastimi obličji Dunajčanov. In če bi bil srečal mladega čakalca kak človek iz naših krajev, gotovo bi se mu bil nasmehnil radostno in prijazno, misleč si na tihem:

"Vrag naj me vzame, če ni gorenjska kri!"

In mladi mož, čigar inteligentni pogled in spretni nastop je kazal, da utegne biti visokošolec, je želel morda sam pri sebi, da bi srečal ljubelega znanca iz domačih krajev. Nekaj hudega mu je moralo težiti srce, zakaj v svetlih očeh mu je ležala skrb in prerana guba se mu je risala na močnem, širokem čelu.

Bog ve, kolikokrat je bil že premeril ta peron z naglimi, nepatrzljivimi koraki! Drugi državni izpit se je bližal s tisto zoperno naglico kakor vse reči, ki so nam na poti, odprte knjige so čakale na mizici v mračnem dijaškem stanovanju — njega pa je gonila tajna sila venomer semkaj, gledat jeklene kače, ki so prisiketavale z domačega juga. Marsikakega tovariša je pozdravil, ki je došel iz domovine — toda pozoren gledalec bi bil opazil kljub temu, da odhaja razočaran, kadarkoli izbljuje vagoni svoje množice okajenih in trudnih popotnikov.

Tako se mu je godilo zdaj že tretji dan . . .

Mladi mož se je mahoma ustavil.

Nemirna zaposlenost uradnikov je bila postala še nemirnejša, ljudje so se zbrali v gneči okrog izhodišča, in v slehernem očesu je zaigralo pričakovanje.

Brzovlak, ki prihaja na Dunaj ob 9. dopoldne, je imel tisto jutro pol ure zamude.

In gibanje, ki se je pojavilo na peronu, je pomenilo, da prihaja.

Zaslišalo se je rahlo drdranje, narastlo mahoma v mogočen, umerjen šum, kolodvor se je napolnil z ostrim sopihanjem pare — zablščali so se jekleni in medeni deli na črnem životu lokomotive — in zdajci je stala pred očmi stena voz. Truma došlih se je usula okrog našega znanca — truma tujcev, zašumela in se razkropila.

Naš rojak je zmajal srديو z glavo; še bolj se mu je zamračil pogled, in guba na čelu se mu je vdolbla še globlje.

Zopet ju ni bilo!

Obrnil se je hoteč oditi in čuteč, kako se mu poraja v prsih težka, dasi popolnoma neopredeljena slutnja.

"Nekaj ni v redu!" je zamrmral sam zase. "Nekaj je temnega v tej reči, in prav sem imel, ko sem rotil očeta, naj je ne da temu človeku . . ."

Takrat pa je začutil na svojih rami tujo roko.

Splašil se je iz misli in se ozrl.

Za njim je stal mož njegove starosti, temnopolt in temnolas; njegove oči so zrle iskro in živo, izpod ostrega nosu so se mu vile predzrne brčice, pod njimi pa je igral gorak, dobrodušen smehljaj. Vsa postava došleca, ki je držal v levici ogromen kovčeg, kakor, da je navaden sveženj knjig, je bila še čulejša in še proznejša od njegove.

"No, no, spomni se kaj, lepo te prosim, Javornik!" je zaklical prišlec in se zasmehal na vse grlo, videč našega znanca, ki se je ustavil na mestu in v svoji osuplosti ni našel takoj besede. — "Glej ga zlomka, res me ne spozna! In kako gledaš — Javornik, človek božji? Aha, že vem, kaj te tišči, duša kranjska; v Svabico si se zaljubil tu na Dunaju, in zdaj noriš okrog in boš še pomet izgubil — prav ti je! . . ."

"Ne bo sile, Dušane!" Javornikov obraz se je mahoma razvedril, ko je spoznal v dozdevnem tujcu svojega prijatelja, Dušana Jurišiča, Srba iz svobodne kraljevine. "Oprostite! Saj veš, da te nisem pozabil, stara sablja — toda glava mi je polna skrbi in zamislil sem se bil tako . . ."

"Je govoril, korakaje za njim proti izhodu.

"Zamislil? In skrbi imaš? Saj sem rekel!" Pri teh besedah je Jurišič ostro pogledal prijatelja.

"Kaj praviš?" Javornik se je zdrznil in obstal na pragu kolodvora.

"Nič posebnega . . . Res sem te hotel poiskati, kakor hitro dospem na vaš blaženi Dunaj — nekaj bi se rad pomenil s teboj. Toda za to je časa dovolj, in tudi kraj ni primeren; saj vidiš, da si v napatje častivrednim postreščkom cesarskega mesta!"

"Je dejal mladi Srb, videč, da se je zadel v Javornika obložen postrešček z zabuhlim dunajskim obrazom in izpustil vse svoje skatlje in kovčege na tla.

"Govoril bi rad z menoj?" Našega znanca je pretreslo kakor čudna, silna slutnja. "To mora biti kaj nenavadnega — ko praviš, da si hotel takoj . . ."

"Nič nisem hotel! Ali veš, kaj je navada starih Slovanov, kadar se vidi po dolgem času? . . . Če ne, ti moram priznati vsaj jaz, da sem potreben rose kakor trava na planini. Ta vražja vožnja. Nisem sicer prijatelj teh švabskih pijac — to veš! — ampak v tem trenutku bi dal za čašo piva pol življenja . . ."

To rekši je poklical izvoščka. "Saj stanuješ še v starem brlogu, kaj ne da? No, prav! To bo vesela tvoja debela gospodinja, ki mi je omenila že predlani, da sem ji simpatičen . . . Za nočoj me povabiš na divan, prtljago odložim pri tebi, in potem greva kam, iskati lečila dušiš bolni!"

Drdrala sta proti sredini mesta. Javorniku niso šle iz glave Dušanove besede, da se ima pomeniti z njim . . . Vrivalo se se mu siloma v neopredeljeno skrb ki ga je glodala v prsih, kakor

da je od njih do nje gotova bry, ki se mu mora razodeti v prihodnjem trenutku. Toda siliti ni hotel v tovariša, in da bi prekinil molk, ki je bil nastal za minuto, je napeljal drug pogovor: "Preklicano si očrnel to leto, ko te ni bilo na Dunaju! Belokozec nisi bil nikoli, ali zdaj si takšen, kakor da bi se vračal iz Afrike . . . Kaj si vendar uganjal?"

"To, kar sem jaz uganjal, bi moral ti tudi enkrat poizkusiti, Ivan moj dragi! Odkar se nisva videla, sem živel do malega ves čas kakor sokol v zraku, izven zakonov tega sveta, kot zver pod milim nebom, ki ima samo zob in kremplj za varuha in prijatelja . . ."

Jurišičevo oko se je zaiskrilo v strestnem plamenu, in nozdrvi so se mu razširile, kakor da je udaril vanje veter tistega daljnega, svobodnega življenja. "Kako to? Menda nisi šel v hajduke?" je vprašal Ivan Javornik pol v šali, pol resno.

"V hajduke ni treba hoditi pri nas doma. Saj je dovolj plemenitega posla v neosvobojeni Srbiji — v Sandžaku. Stari Srbiji in Makedoniji! Tam doli, kjer poti naša raja krvavi pot in vzdihuje po velikem dnevu osvete. Tam — biti branitelj in maščevalec svojih zaslužjenih bratov — in tvoja edina pravica je moč tvojih rok, in nož in puška na rami! To ti je življenje, brate moj, še vse drugačno, nego sva ga živela pred dvema leti pri vas doma, ko sva lazila po triglavskem pogorju za prepovedanimi gamzi . . . Samo takšno življenje je vredno moza, ki ima um, da misli, srce, da čuti in kri, da jo prelije za to, kar je dobro in pravo! — Vem, vem," je dodal čez nekaj časa, "vi ste miroljubni ljudje — to pravite, da bi lažje trpeli.

Namenili ste se, da zajezite železno reko zatiranja z letječimi besedami. Svobodno vam — rešite se po tem receptu, če pojde. A radoveden sem, kako bi prijalo tebi, gorenjski Javornik, če bi preživel samo mesec dni z mano tam na starosrbskih brdih, in bi okusil tako politiziramo mi — s puško in bombo!"

Okrog kočije se je stemnilo.

Zapeljali so se bili v ozko stransko ulico, kjer je stanoval naš prijatelj v hiši, naseljeni z delavci in majhnimi uradniki. "Pa to ti povem drugič: kako sem bil komita pri vojvodi Dovenskem in kako smo se igrali s Turki — eh, krasota! Sve je sveto i čestito bilo, i milome Bogu pristupačno, kakor pravi kosovska pesem . . ."

Po mračnih, vlažnih stopnicah sta prišla visoko gori v četrtem nadstropju v majhno sobo, kjer je visoka trobojnica nad pisalno mizo in pričala, da brsti v tej zatohli peči mladost slovenskega študenta.

Javornik je odgrnil žaluzije; pramen solca, ki se je kradlo preko streh, se je razlil po sobi. In mladi mož je opazil v tej ne navadni svetlobi, da je dobilo prijateljevo obličje zdajci tudi vznemirjen in razburjen izraz.

Ozrl se je vanj; zdelo se je, da vprašujeta obadva z očmi in že slutita, o čem bosta govorila.

"Veš kaj," je povzel Dušan, odpiraje svoj kovčeg. "Premislil sem si. Za žejo mi daš ti kozareček vode, v krepčilo pa imam sam nekaj malega." To rekši je

izmotal steklenico rakije, nekaj prigrizkov in škatljo finih srbskih cigaret, čes, "da bo laglje kramljati."

Sedla sta na ogoljeni divan in si nalila. Dušanova roka se je začela tresti; mahoma je moral postaviti kozarec na mizo.

Dvignil je obraz; njegove oči so bile nemirne in polne zadrege.

"Tako je torej, kratko in jasno," je povzel skoraj brez prehoda. "In ne razburjaj se — saj ni nič hudega. Stvar je le zagonetna; samo jaz . . . Eh vraga!" se je prekinil in mahnil zlovoltno z roko. "Tak poslušaj. Ko sem čakal v Zemunu svojega vlaka, je stal na tiru ravno ekspres, ki vozi proti Turčiji. Po peronu je hodilo dokaj ljudi, med njimi eleganten možki, angleško obrbit, s krasno mlado gospo . . . Vse kaže, da je bila žena; toda njen obrazek je bil čisto svež in mil — dekliški, z eno besedo. Ali veruješ v ljubezen prvega pogleda? Jaz verujem zdaj. V hipu, ko sta se srečali naju oči . . . pa saj veš, kako je. Bilo je po meni. To se pravi — na potova-

Štiri lepe sobe

se odda v najem za mirno, majhno družino. Vprašajte na 6410 St. Clair Ave.

DEKORIRAMO
vaše sobe po najnižjih cenah. Scenerija, napisi itd
A. PLUTH
21101 Recher Ave.
KEnmore 3934 R.

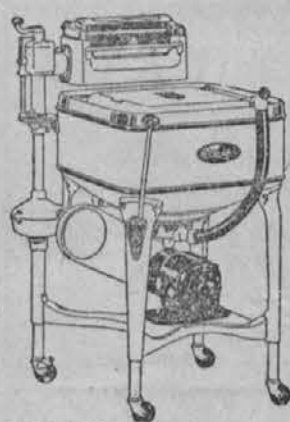
POPOLNA ZALOGA
trebušnih pasov, elastičnih nogavic in pasov za kolo. Izvršujemo zdravniške recepte točno in zanesljivo. Dostavimo na dom kamorkoli.
MANDEL DRUG
15702 Waterloo Rd. Slovenska lekarna

LOUIS PECENKO
7308 Hecker Ave.
ENdicut 2759
BARVAR IN PAPIRAR
Se priporočam Slovincem in Hrvatam

HARTMAN BEER GARDEN

NORTH ROYALTON — RIDGE ROAD, 12 MILJ OD SQUARE
V nedeljo popoldan prosti "basket piknik," prosti ples, balicanje, baseball, itd.— V soboto, prosti ples. Začetek ob 8. uri zvečer

VI NE MORETE USPEŠNO ARGUMENTIRATI PROTI

Dejstvi

Zahteva od pretežne večine javnosti, leto za letom svetovno vodstvo, originalne prednosti, ki so spremenile celo idejo zgradbe in izvrševanja pralnega stroja, so uspehi, ki dajejo

MAYTAG

PREDNOST MED PRALNIMI STROJI VSEPOVSOD

Sedanje nizke cene so nadaljnji vzrok, zakaj bi vi morali lastovati Maytag stroj. Naj prihranki na stroških za perilo vam služijo za lahka odplačila na stroj.

Mandel Hardware

15704 WATERLOO ROAD—KEnmore 1282

A FAVORITE BREW SINCE '72

Ali ste že kdaj pili BUCKEYE PIVO?

Je to med najboljšimi pivi ter vam bo gotovo ugajal. Izdeluje ga ena največjih pivovarn. Poskusite ga.

Double Eagle Bottling Co.

6511-19 St. Clair Ave.
HEnderson 4629

VABILO — na — VABILO

ODPRTIJO GOSTILNIŠKIH PROSTOROV
V SOBOTO, 10. AVGUSTA, 1935
Serviralo se bo najboljše pohane piščance, po hane zajce in kokošji paprikaš, po 35c.

Vsi prijatelji dobre in okusne večerje so prav prijazno vabljivi. Na razpolago bo tudi izvrstna J. Kušerjeva godba. Se vrnite priporočila.

J. ZUPANČIČ
990 EAST 61st ST.

Chicago Furniture Mart vzorci Prihrani si 25 do 50%

Vloge na posojilnicah

CUSTODIAN, INTERNATIONAL CITY, NORTH AMERICAN DEPT. se sprejme v plačilo za nakupe tekom naše velike

RAZPRODAJE POHIŠTVA V AVGUSTU

Vi boste dobili več za vaše vloge in plačali boste manj za pohištno prego, peč, radio aparate, električne pralne stroje, likalnice in ne čistilce.

TUDI 50 ELEKTRIČNIH LEDENIC

FLOOR SAMPLES

je bilo znižanih v ceni za hitro prodajo.

PRINESITE VASE HRANILNE KNJIZICE POSOJILNIC

THE KRICHMAN & PERUSEK FURNITURE

15428 WATERLOO ROAD

POLEG BEN FRANKLIN 5c and 10c TRGOVINE

Naša trgovina je odprta vsak večer.

Edwards Food Store

vam nudijo sledeče posebnosti za

PETEK IN SOBOTO

- Milan Pink Salmon, 2 kanti . . . . .
- Edward's Pineapple, 2 1/2 funtov, 2 kanti . . . . .
- Milan sladke kumarce, kvart . . . . .
- Grape & Apple Jelly, 13 oz., 2 steklenici . . . . .
- Thirst Ade . . . . .
- Edward's Newue kavo v posodi . . . . .
- Edward's jajca, karton, najboljša . . . . .
- Camay milo, 4 kosi . . . . .
- Hamburger, 2 funta . . . . .
- Prekajene Picnic šunke . . . . .

Edwards Food Stores

Oddana bo Westinghouse električna ledenica, vredna \$200

PIKNIK

SLOV. NAR. DOM in KLUBA DRUŠTEV SND

V NEDELJO, 11. AVGUSTA, 1935

NA PINTARJEVI FARMI